ЗА БАЯВЫЯ І ПРАЦОЎНЫЯ ПОДЗВІГІ

Шмат слаўных старонак у летапіс Вялікай Айчыннай вайны ўпісалі працоўныя Мінскай вобласці. А ў пасляваенныя гады, змяніўшы вінтоўку і аўтамат на прылады мірнай працы, яны самаадданa працавалі на аднаўленні народнай гаспадаркі, разбуранай акупантамі. Ратныя подзвігі і доблесная праца высока ацэнены Камуністычнай партыяй і Савецкім урадам. Яны адзначаны высокай урадавай узнагародай — ордэнам Леніна.

Уручэнне Мінскай вобласці ордэна Леніна

Уручэнню вобласці ордэна быў прысвечан 2 верасня ў Мінску ўрачысты сход. У тэатр оперы і балета прыйшлі рабочыя і калгаснікі, вучоныя і пісьменнікі, воіны Савецкай Арміі. Прысутнічаюць госці са Смаленскай і Калінінградскай абласцей Расійскай Федэрацыі, Варшаўскага ваяводства Польскай Народнай Рэспублікі, Брэсцкай, Гомельскай, Гродзенскай і Магілёўскай абласцей, з усіх раёнаў Мінпшчыны.

Прысутныя цёпла сустрэлі з'яўленне ў прэзідыуме таварышаў П. М. Машэрава, В. І. Казлова, Ц. Я. Кісялёва, У. Е. Лабанка, І. М. Макарава, І. Я. Палякова, А. А. Смірнова, Д. Ф. Філімонава, С. С. Марахіна, намеснікаў Старшыні Савета Міністраў БССР У. Г. Каменскага, С. М. Кішкіна, прадстаўнікоў партыйных, савецкіх, прафсаюзных і камсамольскіх арганізацый вобласці, воінаў Савецкай Арміі, былых партызан і падпольшчыкаў, перадавікоў вытворчасці, дзеячоў навукі, культуры і мастацтва, кіраўнікоў дэлегацый, якія прыбылі на святкаванне.

Кароткім уступным словам урачысты сход адкрывае старшыня выканкома абласнога Савета дэпутатаў працоўных Д. В. Цябут. Аркестр выконвае дзяржаўныя гімны Савецкага Саюза і Беларускай ССР.

З вялікім уздымам выбіраецца ганаровы прэзідыум у саставе Палітбюро Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Савецкага Саюза.

Слова даецца кандыдату ў члены Палітбюро ЦК КПСС, першаму сакратару ЦК КП Беларусі П. М. Машэраву.

Прамова таварыша П. М. МАШЭРАВА

Таварышы! Сябры!

Прычына, па якой мы сёння сабраліся тут, — радасная і ўрачыстая. За актыўны удзел у партызанскім руху, за мужнасць і гераізм працоўных у барацьбе з нямецка-фашысцкімі захопнікамі у перыяд Вялікай Айчыннай вайны, за поспехі, дасягнутыя ў аднаўленні і развіцці народнай гаспадаркі, Мінская вобласць удастоена вышэйшай узнагароды Радзімы — ордэна Леніна.

Ад імя Цэнтральнага Камітэта КПСС, Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР і Савецкага ўрада дазвольце сардэчна павіншаваць вас і ў вашай асобе ўсіх працоўных Мінскай вобласці з высокай урадавай узнагародай.

Прыміце таксама душэўныя і шчырыя віншаванні ад ЦК Кампартыі Беларусі, Прэзідыума Вярхоўнага Савета і Савета Міністраў Беларускай ССР.

Ордэн Леніна па праву вянчае гераічныя ратныя і працоўныя подзвігі працаўнікоў Мінскай вобласці, якія праявілі вялікую працавітасць, стойкасць характару, мужнасць і гераізм, беззапаветную адданасць сваёй Савецкай Радзіме, справе партыі Леніна, справе камунізма.

Ордэн Леніна — гэта ўсенароднае прызнанне заслуг сыноў і дачок мінскай зямлі: рабочых, калгаснікаў і інтэлігенцыі, ветэранаў вайны і працы, прадстаўнікоў старэйшага пакалення і моладзі, усіх, хто змагаўся з фашысцкімі акупантамі ў гады вайны, усіх, хто ў перыяд пасляваеннага будаўніцтва памнажае баявыя традыцыі савецкага народа сваёй стваральнай працай.

Ордэн Леніна — гэта выражэнне ўсенароднай павагі да тых, каго не хапае сярод нас, хто склаў свае галовы ў партызанскіх лясах Бягомльшчыны, Лагойшчыны, Любаншчыны і Случчыны, хто, знаходзячыся ў партыйна-патрыятычным падполлі, бясстрашна змагаўся з ворагамі і загінуў у фашысцкіх засценках, каго беларускія маці не дачакаліся з франтоў Вялікай Айчыннай вайны. У гэты ўрачысты дзень мы схіляем галовы перад светлай памяццю загінуўшых герояў.

Сапраўды сімвалічна, таъ вымі ордэнамі і медалямі. Мужныя барацьбіты з фашызмам крывёй сваёй афарбавалі сцяг, устаноўлены савецкімі воінамі над рэйхстагам. І сёння, у думках вяртаючыся да тых, ужо далёкіх, але незабыўных ратных гадоў, мы адчуваем законную гордасць ад усведамлення выкананага абавязку, ад усведамлення таго, што ў вялікай перамозе савецкага народа ёсць важкая доля гераічных намаганняў і нашых людзей, слаўных патрыётаў сталічнай вобласці партызанскай Беларусі.

З самых першых гадзін вайны на вогненных рубяжах беларускай зямлі адборныя дывізіі фашысцкага вермахта сустрэліся з непахіснай воляй савецкіх воінаў, да канца адданых свайму салдацкаму абавязку. Неўвядальнай славай пакрылі сябе абаронцы Брэсцкай крэпасці. Гераічна змагаліся з ворагам пагранічнікі. Толькі за два дні баёў пад Мінскам воіны сотай дывізіі генерала Русіянава спалілі больш як сто танкаў, знішчылі тысячы гітлераўцаў. Цяжкія страты панёс вораг пад Барысавам і на Бярэзіне. Тут, на Мінскай зямлі, здзейсніў свой легендарны подзвіг адзін з адважных савецкіх патрыётаў — капітан Гастэла.

З першых дзён акупацыі на Міншчыне пачалі актыўна дзейнічаць падпольныя партыйныя арганізацыі і групы, разгарнуўся магутны партызанскі рух. Былі створаны Мінскі і Вілейскі падпольныя абкомы КПБ, тры гаркомы і 29 райкомаў партыі, разгалінаваная сетка пярвічных партыйных і камсамольскіх арганізацый.

Падпольныя партыйныя цэнтры сталі сапраўднымі арганізатарамі і натхніцелямі барацьбы супраць фашысцкіх захопнікаў. Яны стваралі партызанскія атрады і дыверсійныя групы, усялялі ў людзей цвёрдую ўпэўненасць у перамозе. Яны змаглі надаць падпольнаму руху і партызанскай барацьбе ўсенародны размах. К 1944 году на тэрыторыі вобласці дзейнічала 55 партызанскіх брыгад, 15 асобных атрадаў, вялікая колькасць спецыяльных груп, у якіх налічвалася звыш 100 тысяч …

… мунікацыі, падарвалі вялікую колькасць варожых эшалонаў. Партызаны аказалі адчувальную дапамогу часцям Савецкай Арміі ў акружэнні і разгроме пад Мінскам буйной групоўкі фашысцкіх армій «Цэнтр».

Партызанскія злучэнні поўнасцю кантралявалі многія раёны вобласці. Усе гады вайны горда развяваўся чырвоны сцяг у Любанскім, Старадарожскім, Старобінскім, Бягомльскім і іншых раёнах. Беларускі народ свята захоўвае любоў і ўдзячнасць да тых, хто праявіў мужнасць, гераізм і стойкасць у жорсткай сутычцы з ворагам і ў самых суровых умовах быў да канца верны свайму патрыятычнаму абавязку.

Ніколі не згладзяцца ў памяці народнай імёны бясстрашных мінскіх падпольшчыкаў Ісая Казінца, Уладзіміра Амельянюка, Івана Кабушкіна, Яўгена Клумава, Мікалая Кедышкі і іншых герояў. Міншчына ганарыцца сваімі адважнымі дочкамі Марыяй Осіпавай, Аленай Мазанік, Надзеяй Траян. Былінпай славай авеяны браты Цуба, якія паўтарылі подзвіг Івана Сусаніна. Партызанскія злучэнні і брыгады змагаліся пад кіраўніцтвам праслаўленых камандзіраў і партыйных важакоў В. І. Казлова, Р. Н. Мачульскага, І. А. Бельскага, П. Е. Лапаціна, Ф. Р. Маркава, У. А. Ціхамірава, М. П. Пакроўскага. Мужнасць і подзвігі 82 Герояў Савецкага Саюза, якіх дала Міншчына, служаць для нашай моладзі прыцягальным прыкладам бязмежнай адданасці савецкіх людзей партыі Леніна, сваёй сацыялістычнай Радзіме.

Услед за вялікім ратным подзвігам не менш слаўным подзвігам стварэння з'яўляецца гераічная праца мінчан па аднаўленню народнай гаспадаркі. Небывалым разбурэнням падвяргаліся гарады і вёскі Мінскай вобласці ў гады вайны.

Тут, як і на ўсёй захопленай зямлі, амаль поўнасцю была разбурана прамысловасць, разграблены калгасы і саўгасы, у руіны і попел ператвораны дзесяткі тысяч жылых дамоў, культурна-бытавых і адміністрацыйных будынкаў. Асабліва цяжкімі …

… ўсіх савецкіх народаў, у небывала кароткія тэрміны аднавілі сваю гаспадарку і культуру. Ужо ў 1950 годзе аб'ём прамысловай вытворчасці ў вобласці перавысіў даваенны ўзровень у 1,6 раза, а ў 1965 годзе — канцы сямігодкі — аб'ём прамысловай вытворчасці пераўзышоў даваенны ў 12 разоў!

Радасна, што больш высокімі тэмпамі расла і расце прамысловасць вядучых галін. Валавая прадукцыя выпрацоўкі электраэнергіі і цеплаэнергіі, напрыклад, павялічылася ў параўнанні з 1940 годам больш чым у 40 разоў, а машынабудавання і металаапрацоўкі — у 162 разы, удзельная вага гэтых галін у агульным аб'ёме прамысловай вытворчасці ў канцы сямігодкі ўзрасла з 12,4 працэнта ў 1940 годзе да 48 працэнтаў.

У новаадбудаваным і вартым захаплення горадзе Мінску выраслі гіганты беларускай індустрыі: трактарны і аўтамабільны заводы, падшыпнікавы, мотавеласіпедны, гадзіннікавы, запасных частак, аўтаматычных ліній і маторны заводы, прадпрыемствы радыё- і электронна-тэхнічнай прамысловасці, камвольны і тонкасуконны камбінаты, камбінат будматэрыялаў і іншыя буйныя прадпрыемствы.

На карце вобласці ўзніклі новыя сучасныя гарады: Жодзіна з шырока вядомым у краіне і за рубяжом Беларускім аўтамабільным заводам і Салігорск — з магутнымі калійнымі камбінатамі. Павялічылася колькасць прадпрыемстваў у Маладзечна, Барысаве, Слуцку. Кожны пяты савецкі трактар, кожны шосты матацыкл і кожная восьмая аўтаматычная лінія выпускаюцца сёння на прадпрыемствах сацыялістычнай Міншчыны.

Вялікі крок наперад зрабіла сельская гаспадарка вобласці, з году ў год нарошчваючы вытворчасць важнейшых сельскагаспадарчых прадуктаў. Няўхільна расце ўраджайнасць збожжавых культур і прадуктыўнасць жывелагадоўлі, асабліва ў апошні час, калі выкананне рашэнняў сакавіцкага (1965 года) Пленума ЦК КПСС прынесла свае першыя практычныя вынікі. …

… калгасах і саўгасах павялічылася ў 3,8 раза, кароў — амаль у 4 разы, а свіней — у пяць з палавінай. Што датычыць тэхнічнага аснашчэння сельскагаспадарчай вытворчасці вобласці, то парк фізічных трактараў за гэты час павялічыўся амаль у пяць разоў, збожжавых камбайнаў — у 7,5 раза і грузавых аўтамабіляў — амаль у 6 разоў.

Вы добра ведаеце, таварышы, што кожнае з гэтых дасягненняў не прыйшло само па сабе. Кожны поспех заваяван нястомнай працай рабочых і калгаснікаў, камуністаў і камсамольцаў, спецыялістаў і камандзіраў вытворчасці, усіх працоўных вобласці.

Сёння мы з асаблівай удзячнасцю называем імёны перадавікоў і наватараў вытворчасці, якія паказалі прыклады наватарства і высокай прадукцыйнасці працы на розных участках народнай гаспадаркі—Герояў Сацыялістычнай Працы Д. І. Барашкіна, А. М. Віташкевіча, У. В. Прыходчанкі, Ф. П. Алексіевіча, М. К. Макарэвіч, А. М. Громава, Д. Р. Булахава, Г. Г. Нікульскай, В. П. Козела, К. І. Шаплыкі, Ф. М. Статкевіча, І. М. Белічонка і многіх іншых выдатных людзей нашага часу.

Партыя і ўрад дастойна ацанілі доблесную працу работнікаў прамысловасці, будаўніцтва і сельскай гаспадаркі. Па выніках сямігодкі 6.360 рабочых, калгаснікаў і прадстаўнікоў інтэлігенцыі Міншчыны ўзнагароджаны ордэнамі і медалямі Савецкага Саюза, саракашасці прысвоена званне Героя Сацыялістычнай Працы. Высокіх урадавых узнагарод удастоены лепшыя прамысловыя прадпрыемствы, будаўнічыя і транспартныя арганізацыі, навучальныя ўстановы вобласці.

У працоўных поспехах Міншчыны ярка праявілася авангардная роля абласной партарганізацыі — аднаго з буйнейшых атрадаў Кампартыі Беларусі. Камуністы вобласці сваім асабістым прыкладам, нястомнай арганізатарскай работай і палітычным уплывам павышаюць працоўную актыўнасць людзей, мабілізуюць іх твор-

З поўным тэкстам дакумента можна азнаёміцца ў бібліятэцы